

Documente referitoare la organizarea și funcționarea Companiei grecești din Sibiu

Încă din secolul al XV-lea mulți negustori greci din Macedonia, Epir și Tracia, în dorința de a prospera, s-au îndreptat spre Italia, Austria, Ungaria, Țările române, Rusia și alte țări cu care întrețineau de mai mult timp legături comerciale. Unii dintre aceștia au fondat importante case comerciale, ce au jucat un important rol economic și cultural timp de aproape trei secole. Printre acestea se numără și Compania greacă din Sibiu, întemeiată la începutul secolului al XVII-lea care a avut un rol deosebit în viața economică a Transilvaniei, stăpînind o lungă perioadă de timp întregul comerț cu Orientul și o mare parte din cel cu Occidentul. Istoricii au menționat activitatea negustorilor greci desfășurată într-o serie de localități din Transilvania cum sînt: Sibiu, Brașov, Cluj, Arad, Alba Iulia, Hunedoara etc. Deși, la început, negustorilor orientali sau „supuși turci” li s-au impus o serie de interdicții, cum ar fi măsura luată în 1559 de Dieta Transilvaniei, prin care se decidea ca negustorii străini care nu au domiciliu stabil în Transilvania să nu poată face „nici un fel de negoț” în această țară, totuși, datorită faptului că produsele vehiculate de aceștia erau absolut necesare, principii Transilvaniei acordă unele privilegii cum este și cel din 1588, prin care li se îngăduie să vîndă și peste cuprinsul privilegiilor orașelor săsești, oriunde, numai prețul să nu fie mare”¹. Privilegiul de întemeiere a Companiei grecești din Sibiu a fost acordat de principele Gh. Rákóczi I la 8 iulie 1636, doar la scurt timp după înființarea pe continentul european a companiilor comerciale engleze, franceze, olandeze (1555—1670).

Prin acesta principele Transilvaniei admitea grecilor „... ca să fie volnici să-și aleagă, să numească și să-și pună în frunte ca privighetor fruntaș, un bărbat potrivit pentru aceasta, de o condiție aleasă, din mijlocul lor, cu incuviințarea și aprobarea guvernatorului transilvănean, pentru a se îngriji de treburile rînduite și pentru a pune capăt neînțelegerilor procesuale, pornite între ei și alți greci străini; nici unul dintre ei să nu poată fi arestat de dregătorii sau magistrații vreunui loc, să nu fie deținut sau tras la judecată pentru vreo afacere, la stăruința părții adverse, desigur tot un grec fie el transilvănean fie chiar un străin, ci netezirea prin judecată sau în alt chip a neînțelegerilor și conflictelor de acest fel iscate între ei ... să rămînă de competența starostelui lor în toate timpurile viitoare”². Prin privilegiul acordat de principele Rákóczi, Compania a obținut și dreptul de judecată „Jus Judicandi”, important, deoarece conturează autonomia acesteia.

Diploma acordată de împăratul Leopold Companiei grecești din Sibiu la 12 septembrie 1701 adaugă o nouă clauză privilegiului de constituire a acestei companii, dreptul de a face apel la jurisdicția camerală și tezaurală³. Că autonomia companiei nu era absolută rezultă din faptul că, în anumite cazuri, împricinății puteau face apel la Camera aulică,

¹ N. Iorga, *Acte românești și cîteva grecești*, Vălenii de Munte, 1932, p. V—VI.

² O. Cicanci, *Companiile grecești din Transilvania și comerțul european în anii 1636—1746*, București, 1981, p. 28.

³ Hurmuzaki, *Documente privitoare la istoria românilor*, Vol. XV, p. a11-a, București, 1911, p. 1488.

iar magistrații din Transilvania aveau dreptul să judece litigiile dintre companiști și stările privilegiate. Judele și cei doisprezece jurați, în afara dreptului de a judeca constituiau și conducerea administrativă a companiei.

În schimbul privilegiilor acordate de principii Transilvaniei, compania trebuia să plătească un impozit anual către visteria principatului, iar odată cu stabilirea dominației austriece în Transilvania, fiscal imperial. Toate regulamentele de funcționare a Companiei din Sibiu aveau menirea să întărească ordinea stabilită și să respecte articolele care condiționau privilegiul de întemeiere. În orice centre unde apăreau mai mulți companiști, ei ridicau biserici și școli de genul celei „de pe groapă” din Sibiu, ai cărei ctitori au fost negustorii originari din Oltenia, „hagiu” (= închinători la Locurile Sfinte) Petru Luca și ginerele său Constantin Pop. Spre a arăta forța lor comercială, amintim că în 1770 casa Hagi C. Pop arvunea pentru Austria 12.000 ocale de lână, iar în 1775, agenții ei din Craiova și Rimnic trimiteau Austriei 18.000 piei brute și argăsite.⁴

Prin scopul întemeierii ei, Compania grecească din Sibiu trebuia să fie o asociație de negustori, uniți și solidari prin interese comune, ea fiind o soluție și pentru autoritățile transilvănene, ce preferau o asociație organizată care să răspundă pentru membrii săi.

La sfârșitul veacului al XVII-lea și începutul celui următor intervin unele schimbări în situația companiei, generate mai ales de faptul că și alți negustori „orientali”, armeni, evrei, obțin o serie de privilegii. De aceea, în această perioadă se iau măsuri contra străinilor, acordându-se o mare importanță solidarității companiștilor de același neam, respectării stricte a legilor și regulamentelor de funcționare a Companiei.

Documentele pe care le prezentăm în continuare vin să sublinieze modul în care aceste hotărâri erau respectate de toți membrii Companiei.

DAN LIVEZEANU

1

1777 iunie 12, Sibiu. Atanasie Șt. Pilenga solicită primirea sa în cadrul Companiei negustorilor greci din Sibiu.

Εντιμω χριστιοτατε και ευγεν στατε αρχα και πρεσβετε κυζ Θωμα ομου
με ολον το τιμιον αδελφατω.

Το παρόν μου εις άλλο, δέν ειπην δια νά παρακαλεσο πρώτον μέν την ευγενίαν της και δευτερω ολον το τιμιον αδελφατων δια νά μου και τά δεχγίτε και έμένα έναν από της τιμίας θας, ότι εις τούτον, αυτό ήλθα και έγω έδω δια νά καυκίσω καθός και ήπιληπει από τούς προεστοτες επιδι και έγω όπου έβαλα τον όρκον μου και μάλιστα έδω επαντρεύθηκα και έχο γνωμήν δια νά καυκίσω έδω εις όλιν μου ήν ζοήν καθός και ή ευγενία σας ολοι και θελω νά ήξενρω και έγω πόθεν είμαι και πόθεν κατάγομην, όθεν παρακάτω την ευγενίαν της ολον το τιμιον αδελφατων νά έχο το ρεζολοντιόνη και ούτως μένο πάντος

Της ευγενίας της δούλος ταπιος

A Θανάσιος Μ. Παλέγκας

1777 Ι'οννίου 12 εις Συμπίνει

⁴ Teodor Bodogae, *Cîteva momente mai importante din trecutul catedralei mitropolitane din Sibiu*, în „Mitropolia Ardealului”, XXXII (1987), nr. 5, p. 97.

<Traducere>:

Prea cinstite și prea nobile preostos kir Toma și tuturor celor din prea cinstita Companie

Prezentă mea <cerere> nu este făcută pentru altceva decît pentru a vă ruga mai întîi pe dumneavoastră prea nobile și mai apoi pe preacinstita Companie să mă primiți și pe mine ca unul din cinstita dumneavoastră Companie, deoarece și eu am venit să mă stabilesc aici la fel ca și ceilalți dintre preostași, deoarece și eu am depus jurămintul și desigur, aici m-am căsătorit și sint hotărît să rămîn aici toată viața, la fel ca și dumneavoastră toți, doresc să știu și eu de unde sint și de unde sint condus, astfel că vă rog prea nobile și pe toți din prea cinstita Companie să am aprobarea dumneavoastră și rămîn credincios pentru totdeauna.

al cinstitei <Companii> prea
plecată slugă

Atanasie M. Pileuga

1777 iunie 12, Sibiu

2

1783 ian. 22, Sibiu. Gheorghe I Marcu face însemnare în protocol că toți frații comunității și ai breslei au luat hotărîrea să cumpere casa răposatului Brașoveanu numit și Benedict, casă situată pe ulița Fleischerilor nr. 100, pentru comunitate.

1783 ππ 22 Ιανουαρίου Σημπήνη. Εἰς ἐνθυμῆσιν.

Ἐσυνίχθημεν ὅλα τὰ ἀδελφία τῆς κοινότητος μας καὶ ἀδελφότητος ὅσοι ἐνρῆσθαιμεν κατὰ τὸ παρόν. Μὲ τὸ νὰ ἐσυναθροίσθωμεν ἀκόμη καὶ ἐκάμα μὲν ἀναμεταξί, μας καὶ πῆραμεν τὸ ὁσπήτιον τοῦ χερ Γεώργι Κόνρατ μὲ τὸ ὄνομα τῆς κοινότητος, διὰ νὰ κτισώμεν ἐκκλησίαν τὸ ὅποτον καὶ ἐτελείωσεν θεοῦ βοηθοῦντας, μὲ τὸ νὰ ἐγενεῖ οὕτως τὴν πονηρὰν τὸ ὁσπήτιον τοῦ μακαρίου τὸν Γεώργι Βρασσάνου, ὀνομαζομένου Μπενετὶ κτῆς, με τὸ Ν 100 καὶ μὲ τὸ νὰ μὴν εἶναι τὸ πρῶτον ὁσπήτιον Κόνρατ διὰ νὰ εἶναι τοῦτο τὸ δεῦτερον εὐριχοῦσιον μάλιστα διὰ τοιάντην ὑπόθεσιν, ὅθεν ἐσυμφωνήσαμεν διὰ νὰ παρθῇ αὐτὸ τὸ δεῦτερον ὁσπήτιον διὰ εἰν ἀδελφότητα. Ὅθεν καὶ ὅλοι μας ἐρωτήθημεν καὶ ὅλοι μας ὑλογον τὸ εὐρήκαμεν διὰ νὰ παρθῇ. Διὰ δὲ πρῶτον ὁσπήτιον τοῦ Γεωργι Κόνρατ, ἐδόχθηκεν ὁ κύρ, Χάτζη Κωνσταντῖνος Ποπ νὰ τὸ δεχθῇ μὲ ὅσα ἐφουνησθαιμεν μαθὴ καὶ μετὰ ξοῖδα ἀκολούθησιν. Καὶ μὲ μο νὰ εἶναι νὰ θορ-εθῇ κύριον εἰς τὰς 23 τοῦ παρόντος μὲ τὴν τὸμπκν νὰ πουλειθῇ, ἀποφασίζωμεν αὐριο νὰ πηγαίνουιν τέσσαροι ὀνομαχοί, ἥγου ὁ κύρ Δημήτριος Μάρκου, ὁ κύρ Ἰωάννης Τζίγκου, ὁ κύρ Θωμάς Βελλετρας καὶ ὁ κύρ Χ ἀγγήκον στενίην Πόπ, οἱ ὅποιοι νὰ εἶχουν νὰ ἀκολουθήσουιν καὶ οὗ ὁρῶντων μὴν κοινότητος, περιπαιχτοῦντας φρονὶ μὴς μιά νὰ μὴν τὸάνεσθαι σουν εἰς ἀνάλογον τιμὴν καὶ νὰ μὴν φανερωθῶν ὅτι πέρνεται διὰ τὴν κοινότητα, παρὰ διὰ τὸν εἰσιντόνιον. Λοιπὸν ὅποιος ἀπὸ τοὺς τέσσαρας ἤθελεν τὸ πᾶρει, μάλιστα ὁ κύρ χαίγη Κωνσταντῖνος Πόπ, θέλει εἶναι διὰ μὴν κοινότητα καὶ ὅχι διὰ λόγον. Διὰ δὲ μὴν ἡμῶν θέλωμεν αὐριο καταλάβη πῶς εἶχει νὰ κτυπιθῇ πρῶτον καὶ καμὰ μὴν μιμῆν ὅπου εἶχει νὰ κτυπιθῇ ἱεὶς χιλιάδας φιοσῶν οὐγκρικὰ ἢ τρεῖς νέμτρικα, λοιπὸν νὰ εἶχη τὴν ἀδειαν, ἐάν κτυπιθῇ διὰ ἱεὶς χιλιάδ. νέμτρικα, νὰ ἔμπορῇ νὰ ἀνείκησθαι ἕως τοῖς χιλιάδ. καὶ δυνάσκειν πενήντα νέμτρικα, πλὴν νὰ μὴν μίλει θῆξω παράνω. Ὅθεν εἰσελίσεν, ἔρινεν καὶ ἀποφασίσθαι.

Γεώργιος Ι. Μάρκου

Μανικιᾶττα Σαρράνου

Ἰωάννης Τζίγγου

ὕψυ προσεῖδῶς

Κυρίτης Χ <αγγή> Τεῖχον

2ωμῆς Βελλεράς

Κωνσταντῖνος Αρπάττης

Νέκος Νικοχάον Ζιγούρη

Χατζή Θεοδωρὸς Κώστα

Κώστα

Χ[αγγή] Κωνσταντῖνος Πόπ

Ἀθανάσιος Ἰωαννουέλ Πελλεργα

Κωνσταντῖν Νεδέλικου

Κωνσταντῖνος Πέτκου

Ζαμψήρης Πεδδα

Δημήτριος Δούτας

Κωσμή Κωσμή

Γιαννάκης Φογκορόση

1783 Ἰαννουαρίου 23, Σημπήνη].

Θεον εἰρηθεῖα, τὴν σήμερον ἐπάρθαι τὸ ἀνοθεν ὁσπήτιον τοῦ ἀποθανόντος Γεώργι Μπενεδίκτῃ Βρασσάνου μὲ τὸ Ν 100 εἰς τῆς ὀλίγης Φλεζάρηλοζ μὲ τὴν τὸμπκν, μείνωντας ἀπάνω εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κύρ χατῆ ὡς ταῦτα πῶς ἐξῆς ἔξω ἐν ἐσουργηα υεῖαρε χιλιάξ.

<Traducere>:

1783 la 22 ian. Sibiu. Spre Amintire.

Ne-am adunat toți membrii comunității noastre și ai breslei (ai Companiei), adică toți cîți ne-am aflat <aici> în prezent. Deoarece ne-am mai întrunit și ne-am înțeles între noi și am luat casa d-lui Gheorghe Conrad în numele comunității—lucru ce a și luat sfîrșit cu ajutorul lui D-zeu ca să zidim o biserică, și deoarece acum însă s-a ivit prilejul să se vîndă casa răposatului Gheorghe Brașoveanu, numit Benedicti, cu No. 100 și deoarece prima casă a lui Conrad este mică și îngustă pentru asemenea chestiune, adică pentru biserică și deoarece această a doua casă este mai spațioasă mai ales pentru asemenea chestiune, ne-am înțeles așa dar ca să fie luată această a doua casă pentru breaslă. Deci noi toți am fost întrebați și noi toți am găsit că este bine să fie luată. În ceea ce privește prima casă a lui Gheorghe Conrad, chir Hagi Constantin Pop s-a oferit să o ia la prețul cu care a fost cumpărată împreună cu toate cheltuielile care au avut loc. Și deoarece mline la 23 ale lunii curente va începe strigarea ca să fie vîndută cu toba, hotărîm ca mline să meargă patru persoane, adică chir Dimitrie Marcu, chir Ioan Cincu, chir Toma Vilara și chir Hagi Constantin Pop, care vor proceda potrivit cu ordinul comunității, umblînd cu înțelepciune ca să nu o urce la un preț analog și să nu dea în vileag că <această casă> se cumpără pentru comunitate, ci fiecare o cumpără pentru sine. Deci oricare dintre cei patru va lua-o mai ales chir Hagi Constantin Pop, <casă> va fi pentru comunitate, iar nu pentru el. Cît privește prețul, vom ști mline la ce preț va începe mai întîi strigarea și potrivit cu prețul cu care va începe mai întîi strigarea: trei mii florini ungurești sau nemțești, <Hagi Constantin Pop> să o poată urca pînă la trei mii două sute cincizeci nemțești, însă să nu se vorbească pe afară că breasla (Compania) are de gînd să o cumpere, din cauză că este posibil să se urce desigur mai sus.

Așadar s-a terminat, s-a făcut și s-a hotărît.

Gheorghe Ioan Marcu	Manicati Safranu	Ioan Cincu
acum proestos	Chiriți H(agi) Tihu	Toma Vilara
Constantin Arpaș	Nanu Nicolau Ziguri	Gheorghe Vilara
Hagi Constantin Pop	Atanasie Emanoil Pilenga	Hagi Teodor Costa
Constantin Petcu	Zamfir Prida	Costantin Nedeleu
Ianache Fogoroș		Dimitrie Duteă.
Cosma Cosma.		

1783 ian. 23, Sibiu.

Cu ajutorul lui D-zeu astăzi a fost luată cu toba casa de mai sus a răposatului Gheorghe Benedicti Brașoveanu, cu No. 100 din ulița Fleșarilor, rămînînd pe numele lui chir Hagi Constantin Pop exact pentru patru mii florini ungurești. Și să fie /ca dovadă/.

Arh. St. Sibiu, Reg. Comp- grde. nr. 84, f. 38, orig.

3

1783 mart. 16 <Sibiu>. Conducerea Companiei grecești hotărăște în chestiunea deschiderii unei prăvălii de către Zamfir Preda ca acesta să-și declare capitalul înaintea Companiei cu doi giranți de încredere, potrivit cu norma împărătească din 1772, pentru ca declarația sa să fie trimisă guvernului pentru aprobare.

16/3 Μαρτίου 16

Ἔστωντας καὶ νὰ ἀκολουθήσῃ ἡ ὑπόθεσις τοῦ Ζαυφίρι Πρέδα ἀπὸ τοὺς 16/2 Αὐγούστου πρῶτον, ὅπου ἐπιχειρήσθην διὰ νὰ ἀνίξῃ ἀργαστήριον μέσα εἰς τὸ κάστρο τοῦ Συμπηγίου, ἐπιθυμῶντας καὶ αὐτὸς νὰ Κισρ, ἔχοντας ἀργαστήρι πωλῶντας λιανικῶς, καὶ ἔδωσαν καὶ μεμοριάλι μέσα εἰς τὸ ἔκλαμπρον γγουμερνίου, γράφωντας ἀρκετὰ τὰ ὅποια δὲν ἦτον ὡς τὰ ἔγραφεν, καὶ ἐργωμένη ἡ ἀπόκρισις ἀπὸ τὸν ἔκλαμπρον γγουμερνίου εἰς τὴν κομπανίαν μας εἰς τὸ ἄνωθεν αἶτος 16/2 Αὐγούστου 15 μα ἰ με τὴν ἰσπάντιαν του τὴν ὅποιαν διαβά ωντάς τῆρ, ἀπορίσαμεν τὸ πῶς ἡμπόρισεν διὰ νὰ γράφῃ τόσα πράγματα ὅπου καμίαν ἀλήθειαν δὲν ἔχον, καὶ κρὰ ωντάς τον πάραυθα καὶ ἐρωτώντας τον διὰ τὰ ὅσα ἔγραφεν, ἀτ , ἂ ὅτι ὁ προκατόωφς του τάχατος νὰ ἀλάνθῃσεν μὴν καταλαμβάνωντάς τον τὰ ὅτι τοῦ εἶπεν. Μὲ ὅλον τοῦτο τὸ ἐκαταλόαβαμε καλὸτάτα ὅτι εἶτον ἐπὶ τάχατος με αὐτὰ τὰ λόγιαλνὰ ἐπιτύχει τίποτες προτιτεριματά του καὶ νὰ θέλλῃ καὶ τὸ ἔκλαμπρον γγουμερνίου ὅπου νὰ προστάξῃ διὰ νὰ ἀνίξῃ ἀργαστήρι. Πλὴν τὸ ἔκλαμπρον γγουμερνίου, φρονῶντας νουνεχῶς, μᾶς ἔστειλεν τὴν ἰδίαν του ἰσπάντιαν εἰς τὴν ὅποιαν καὶ ἀπεκρίθημεν ὅτι τὰ ὅσα ἔγραφεν εἰς αὐτὸ τὸ μεμεριάλι του δὲν εἶτον ἀλήθεια, ὡς καὶ ὡς καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος τὸ ἐμαρτύριον ἐμπροσθεν τοῦ ἀρχοντος μπουργεμάιστερ, παρῶντος καὶ τοῦ ἀρχοντος Φρονεσταίν, κατέμπροσθεν τοῦ ἀρχοντος προιστοῦ κυρίου Γεωργίου Μάρκου καὶ κύρ Γεώργη Σαφράνου ὅτι ὁ προκατόωφς δὲν τοῦ ἐκατάλαβεν καὶ ὅτι ὡς ἔγραφεν εἰς τὸ ἔκλαμπρον γγουμερνίου δὲν εἶναι οὕτως. Καὶ τέλος πάντων, ἀνακαθόμενα τὰ ἡτήματα καὶ λόγια, εἰς πολλὴν καιρὸν ἔδωσαν καὶ ἡ κομπανία μας μέσα εἰς τὸ ἔκλαμπρον γγουμερνίου ὅτι ἔχοντας αὐτὴ ἡ κομπανία δεκρέτον βασιλικὸν, χάρισμα ἐϋμενῶς, προστάζει ὅτι ὅλα τὰ μέλη τῆς αὐτῆς κομπανίας ὅτι ἔχουν ἢ νὰ ζιτίσῃσιν ἢ νὰ ἀπολαύσῃσιν ἀπὸ τὴν ἀδελφότητα, ἢ ὅταν ἤθελεν νὰ σέβι κανένας μέσα εἰς αὐτὸ τὸ ἀδελφάτο, νὰ ἔχῃ πρῶτον νὰ προστρέχῃ εἰς τὸν εὐφρεθέντα προσετώτα τῆς κομπανίας, προσφίρωντας τὴν ὑπακοὴν του καὶ σέβας. Καὶ τότες ὁ προσετώτος μετὰ τὸν ὀμνυμένον νὰ προσφέρῃσιν εἰς τὸ ἔκλαμπρον γγουμερνίου τὸ ἡτήμα τοῦ ἄνωθεν, ἐάν εἶναι εὐλογος καὶ δεκτὴ, εἰδὲ καὶ εἶναι πάλιν ἡτήμα μικρὸν καὶ ὅπου δὲν ἀνέι εἰ διὰ μεγαλύτερον κρητήριον, νὰ τελιώνεται εἰς αὐτὸ τὸ κρητήριον. — Ἦεν ὁ ἄνωθεν Ζαυφίρι φαίνεται καλὰ τὰ διὰ νὰ μὴν ἐφίλαξεν οὔτε τὴν ὑπακοὴν του ὅπου πρέπει νὰ ἔχῃ εἰς τὸ ἀδελφάτο, οὔτε τὸ σέβας καὶ ἔτρεξεν καὶ ἐσύνχισεν τὸ ἔκλαμπρον γγουμερνίου μάλιστα με ἰσπάντιαν σαλτὴν καὶ μαρτυριμένην ἀπὸ τὸν ἴδιον διὰ τέτεια καὶ ἐγένεν καὶ εἰς τὸ ἀδελφάτο μας ἀρκετὴν δουλιὰ καὶ σύνχισις. Τὴν σήμερον συναθρισμένοι ὅλοι μας καὶ ἐρωτώντας τον ἐμπροσθεν ὁλουνῶν ἐάν ἔκαμε καλὰ διὰ αὐτὸ τὸ κίνημα, ὅπου καὶ ἐκ στόματος ἀπεκρίθη ὅτι σφαλὴν ὅτι ὑπόκειται εἰς ἐκεῖνο ὅπου τὸν εὐρ νὰ καίμ, καὶ ἐξετάωντας τὰ παλαιὰ τὰ δεσιμα τῶν προπατόρων μας, εὐρίσκουμεν διὰ τέτοια σφάλματα παιδείας αὐστηραῖς καὶ μὴν μιμούμενοι τώρα ἡμεῖς ἐκείνους τοὺς καιροὺς, γλυκύνοντας τὰς παλαιὰς προσταγὰς, ἐρωτήθη ὅλοι ἡ κινήτης εἰς τί τὸν εὐρίσκον ἀξίον παιδείσεως καὶ ὠντας αἱ γνώμαις διάφοραις, ἀπερρίσχον τὰ περισσότερα βότα διὰ νὰ πληροῖσι οὐνγκρικά φιρίνια διακρίσια διὰ τὸ αὐτὸ κίνημα. Πρὸςπίπτωντας ὁμῶς καὶ παρακαλώντας ὁ ἴδιος, ἐσυνκατήνεσαν εἰς τὰ οὐνθ 150 ὅπου καὶ τὰ ὑπόφερον θεληματικῶς, παρακαλώντας διὰ νὰ τὸν συνχωρήθῃ τὸ σφάλμα καὶ οὕτως ἐμεινεν. Ζιὰ δὲ τὸ ἀργαστήρι ὅπου ἔχει νὰ ἀνίξῃ, κατὰ τὴν προσταγὴν τὴν βασιλικὴν καὶ ὥρα πάλιν ξαναβεβαιώμεν εἰς τὴν ἰδίαν ἰσπάντιαν, ὅπου ἐστάλθη ἀπὸ τὸ ἔκλαμπρον γγουμερνίου εἰς τοὺς 16/3 Μαρτίου 6 κατὰ τὸ νέον, προστάζει ὅτι νὰ ἐξεταχθῇ ὁ σερμαγιὸς τοῦ αὐτοῦ Ζαυφίρι πρέδα, ἀκολουθώντας τὴν βασιλικὴν νόρμαν ὅπου ἐδόθη εἰς τοὺς 1662.

Ἦεν ἐντὸς ὀλίγου νὰ ἔχῃ νὰ φανερωνῇ εἰς τὸ ἀδελφάτο μας τὸν σερμαγιὸν τον με δύο ἀξιόπιστους ἐγγιτάς, διὰ νὰ δοθῇ μέσα εἰς τὸ ἔκλαμπρον γγουμερνίου νὰ τελιώσι ἡ ὑπόθεσις του καὶ εἰς τὴν κομπανίαν νὰ δόσι ὁμολογία, ὡς ἔδωσαν καὶ ἄλλοι πραγματευταῖς ἱποῦ ἐσέβηκαν εἰς τὰ ἀδελφάτο, φιλάσωντας καὶ αὐτὸ βεβαιώματα. νὰ μὴν εἶναι σύντροφος με ξένον, με πινὴν ὅτι τοῦ κλῆτε τὸ ἀργαστήρι, ἐάν φανερωθῇ ὅτι ἔχει εἰς αὐτὸ τὸ ἀργαστήρι ξένον σύντροφον ὅπου δὲν εἶναι ἀπὸ τὴν κομπανίαν μας.

Καὶ ἔστω εἰς ἐνδειξιν.
Γεώργιος Ι. Μάρκου
νῦν προσετώς
Μανικᾶτης Σαφφάνος
Μανικᾶτης Σαφφάνος

Θωμᾶς Βελλερᾶς
Κωνσταντίνος Ἀρπάσις
Κυρήττης χατζὴν εὐχου

Γεώργιος Βελλερᾶς.

Ιωάννης χατζὴ Πέτρου Λουκᾶ ἐπίτροπος τοῦ καπετάνου με ὅλην τὴν ἐξωτέραν.

<Traducere>:

Deoarece pricina lui Zamfir Preda continuă de la 1782 august 1, cind a încercat să deschidă o prăvălie în cetatea Sibiului, dorind și el să trăiască și să aibă o prăvălie în care să vîndă cu amănuntul, și a înaintat și un memoriu către prea strălucitul guvernium scriind multe lucruri care n-au fost așa cum le-a scris și deoarece a sosit răspunsul de la prea strălucitul guvernium la Compania noastră în anul de mai sus 1782 aug. 15 împreună cu instanția sa — pe care citindu-o ne-am mirat de faptul că a putut să scrie atîtea lucruri neadevărate — el a fost chemat îndată și fiind întrebat pentru cele ce a scris, a răspuns că proculator său chipurile a făcut greșala, neînțelegind cele spuse lui. Cu toate acestea, noi am înțeles mai bine/chestiunea/ și anume că scopul lui a fost ca prin aceste cuvinte să dobîndească ceva avantaje pentru el, iar prea strălucitul guvernium să fie dispus să dea poruncă să și deschidă prăvălie. Însă prea strălucitul guvernium, judecînd cu înțelepciune, ne-a trimis înapoi instanția sa proprie (a lui Preda) la care am răspuns că toate cele scrise în memoriu n-au fost adevărate, după cum el însuși a mărturisit în fața nobilului Bürgermeister, fiind prezent și nobilul Fronensein, și în fața nobilului proestos domnul Gheorghe Marcu și chir Gheorghe Safranu și anume că proculator nu l-a înțeles și că ceea ce a scris către prea strălucitul guvernium nu este adevărat. În sfîrșit chestiunea fiind confuză prin cuvinte, Compania noastră a înaintat după mult timp /un memoriu/ către prea-strălucitul guvernium că această Companie posedă un decret imperial—fiindu-i acordat cu bunăvoință care poruncește că fiecare membru al acestei Companii, cind are ceva de cerut de la breaslă (Companie) sau să se bucure de ceva, sau cind vrea să intre în breaslă, mai întîi trebuie să vină la proestosul care se va afla în fruntea Companiei, către care să și arate supunerea și respectul său. Și abia atunci proestosul împreună cu jurații vor înainta chestiunea, dacă va fi întemeiată și acceptabilă, la prea-strălucitul guvernium, însă dacă chestiunea este de mică importanță și nu privește o judecatorie mai mare, atunci chestiunea să fie rezolvată la această judecatorie /a Companiei/. Așa dar se vede clar că sus-numitul Zamfir n-a ținut seama nici de supunerea sa pe care trebuie să o aibă în breaslă, nici de respect și a mers pînă acolo încît a supărat și pe prea strălucitul guvernium mai ales cu o instanție falsă, confirmată de el însuși, pentru asemenea lucruri, iar nouă ne-a produs destulă bătaie de cap și confuzie. Astăzi fiind noi toți adunați și întrebîndu-l în fața tuturor, cu privire la acest procedeu, dacă a făcut bine — acesta a răspuns și prin viu grai că a greșit și că se supune la orice pedeapsă — și cercetînd vechile legiuri ale strămoșilor noștri pentru asemenea greșeli, am găsit pedepse aspre, iar noi acum neîmitînd acele timpuri și înblinzînd poruncile vechi, a fost întrebată întreaga comunitate cu ce îl găsește vinovat de pedeapsă și fiind păreri diferite, cei mai mulți au votat ca el să plătească două sute florini ungurești pentru această comportare. Însă cîzînd în genunchi și rugîndu-se el însuși, au consimțit la fl. ung. 150 pe care i-a suportat de bunăvoie, rugîndu-se să i se ierte greșala și chestiunea a rămas astfel. În ceea ce privește prăvălia pe care trebuie să o deschidă, noi și acum certificăm din nou în aceeași instanție, care a fost trimisă de prea strălucitul guvernium la 1783 mart. 6 stil nou, că, potrivit cu porunca împăratească, să fie cercetat capitalul numitului Zamfir Preda, urmînd norma împăratească dată în 1772. Așa dar în curînd el trebuie să declare la breasla noastră cu doi garanți vrednici de încredere capitalul său ca /declarația/ să se dea prea strălucitului guvernium și astfel să ia sfîrșit chestiunea sa, iar către Companie să dea un zapis, după cum au dat și alți negustori care au intrat în breaslă, pîzînd și acest lucru cu cea mai mare fermitate; să nu fie tovarăș /de negoț/ cu un străin, sub pedeapsă că i se va închide prăvălia, dacă va fi dovedit că în această prăvălie are un tovarăș străin, care nu este din Compania noastră. Și să fie ca dovadă.

Gheorghe I. Marcu
Actual proestos,
Manicati Safranu

Toma Vilara
Constantin Arpaș
Chiriți Hagi Tihu

Gheorghe Vilara

Ioan Hagi Petru Luca episcopul episcopului
cu toți membri comuni

1790 aprilie 1 Sibiu. Teodosie Constantin Cecherdechi, originar din Melenic, se obligă cu prilejul intrării sale în Companie, să se supună ordinilor ei.

Μ' τὸ παρὸν μου γράμμα διαλαμβάνω ἐγὼ ὁ ὑπακάτωθεν γεγραμμένος Θεοδόσιος Τζικ-ερδέκι ἐξ Μελνίκων τὸ πῶς ἤλθον καὶ ἐπαράκασα τοὺς ἐντίμους πρῶστοὺς καὶ ὅλην τὴν ἀδελφότητα τῶν πραγματευτῶν Ρωμίων περιεγγράτων Σημητηρίου διὰ νὰ με πάρουν καὶ συναριθμήσουν εἰς τὴν νομπανίαν, ὑποτασσόμενος κατὰ πάντα νὰ εἶμαι εὐπειθὴς καὶ ὑποχρεὸς εἰς τοὺς νόμους τῆς ἀδελφότητός, φυλάττωνίαν ἀσφαλῶς, πειθόμενος εἰς τὰς πρροσταγὰς τοῦ τυγχόντος πρῶστοῦ καὶ συνέδρου αὐτοῦ με ὑπακόν καὶ δίχως ἐναντιώματα. Ομοίως καὶ με ὅλα τὰ ἐπιλοιπα συναδέλφια τῆς κοινότητος νὰ ἔχω τὴν πρέπουσαν ἀγάπην καὶ ὑπακοήν. Καθὼς οἱ νόμοι φανερόνουν τοῦ παλαιοῦ κώδικος τῆς κομπανίας, νὰ μὴν ὑπεραίρωμαι εὐθὺς εἰς ἐπάρσεις καὶ πρωτοκαθδρέαις καὶ ὀφίκια τῆς αὐτῆς νομπανίας ἀλλὰ προσμεινόντας ὅλα τὸν καιρόντων, καὶ πολτεῖαν μου τὴν σεμνήν καὶ ἀκλήν τὸσον εἰς τὰς συνάξεις τῆς κοινότητος, ὅσον καὶ τῆς ἐκκλησίας. Ζηζάνια εἰς τοὺς φατούρους τῶν πραγματευτῶν καὶ δούλους νὰ μὴν διασπύρω λόγῳ, ἢ νὰ τοὺς πάρω αὐγατίζοντας ταῖς ρόγαις, κάντε νοίκια σπητιῶν τῶν συναδελφῶν ἢ καὶ ἀργαστήρια. Νὰ ἔχω νὰ πειρίζω ἐκεῖνα ὑποῦ με εὖρουν εὐλογον ἀπὸ τὴν κρίσιν δωσθήματα καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα τοῦ ἀδελφάτου, πιθόμενος εἰς τὰς κρίσεις εἰρινικά καὶ χωρίζοντάς, νὰ ἀπεμὼ ἀπὸ κάθε πρεζαρικατιζιὼν ὥσαν βασιλεῖα πράγματα καὶ ἄλλα μαδέμια ἐμποδισμένα τοῦ φιλαετιοῦ. Ἐάν λοιπόν δὲν φυλάξω ὅλα ἡ ἄνωθεν γεγραμμένα, ἄλλα φανὼ ἔνοχος νὰ ἔχω νὰ γερμετιθῶ με νέμγικα ζ συχ-εὐθὺς καὶ νὰ εὐγῶ ἀπο τὸν ἀριθμὸν ἀδελφότητος. Πρὸς τοῦτα, ἐάν καμὴν παλαιὰν κρίσιν ἔχει τινὰς καὶ ἐμοῦ, νὰ μὴν ἔχω νὰ θεωρηθῇ εἰ τὸ κριτήριον τῆς κομπανίας, παρὰ μόνον ἀπὸ τὴν σήμερον καὶ εἰς τὸ ἔξης ἂν μοῦ τεῖγῃ. Διὰ ἀσφαλεῖαν λοιπόν δώσ :%ὸ παρὸν μου εἰς ν δεῖξιν κα τῶν νῦν καὶ τῶν μελλόντων στερεώνοντας με τὴν ὑπογραφήν καὶ δούλαν. Καὶ ἔστω εἰς ἐνδειξιν. Σημητῆν, τῇ 1=τῇ Ἀπρῆλ. 1790

<locul pecetii> Θεοδόσιος Κονιτ [αυτίου]

Τγκερδεκι, βεβζινὼν τα ἄνωθεν

Traducere) 1

Eu subsemnatul Teodosie Cecherdechi din Melenic declar prin prezenta scrisoare că am venit și am rugat pe cinstiții proestosi și întreaga breaslă (Companie) a negustorilor privilegiați greci să mă primească și să mă numească în Companie, angajându-mă cu totul să fiu ascultător și obligat față de legile breslei (Compania), păzindu-le cu fermitate, dînd ascultare poruncilor proestosului, precum și asesorilor acestuia, cu supunere și fără împotrivire. De asemenea și față de toți ceilalți confrăți din comunitate să arăt dragostea și supunerea cuvenită. Privit cu legile vechiului codice al Companiei, nu voi aspira imediat după onoruri, după primele locuri și oficii ale acestei Companii, ci voi aștepta pe toate la timpul lor, și voi avea o conduită demnă și bună atît în adunările companiei, cit și în cele ale bisericii. Nu voi semăna prin cuvinte zizanii în factorii și servitorii negustorilor, sau să-i iau pentru mine, mărindu-le salariile: de asemenea nu voi mări nici chirile caselor confrăților sau prăvăliile. Voi plăti ceea ce mi se va hotări pe cale de judecată, voi plăti dările și alte nevoi ale breslei (Companiei), supunîndu-mă judecăților ei în chip pașnic și fără certuri, nă voi abține de la orice prevaricație privind lucruri împărătești și alte mademuri interzise în vialet. Dacă însă nu voi păzi pe toate cele scrise mai sus, ci mă voi dovedi vinovat, să fiu amendat imediat cu 60 fl. nemțești și să ies din numărul breslei. Pe lingă acestea, dacă cineva are vreo veche judecată împotriva mea, judecata să ru fie examinată la judecătoria Companiei, ci numai de azi înainte, dacă voi avea vreo judecată. Așa dar pentru siguranță am dat prezenta mea dovadă atît pentru cei de astăzi, cit și pentru cei din viitor, întărindu-o cu semnătura și pecetea mea. Și să fie ca dovadă.

Sibiu, la 1 apr. 1790.

Teodosie Constantin Cecherdechi
adeverez cele de mai sus

Arh. St. Sibiu, Acte Comp. grec. nr. 126, orig.